

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W SZPROTAWIE
z dnia

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt. 6a, art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688), art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 i 1429), uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Szprotawy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Andrzej Stambulski

Anna Kowalska-Kasprzak
RADCA PRAWNY
17.11.2023r.

Gminny Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025

Wstęp

Opieka nad dzieckiem i rodziną jest częścią gminnego systemu pomocy społecznej. Aby system wspierania rodziny i dziecka przyniósł pożądane efekty i był zgodny z założonymi ustawowo kierunkami należy wypracować systemowe rozwiązania dotyczące poprawy sytuacji opiekuńczo - wychowawczej dzieci i młodzieży, a także całych rodzin. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych polega na planowych działaniach mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do właściwego wypełniania tych funkcji.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, kształtującym jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczaniu dziecka. Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. Powinna ona przede wszystkim chronić interes dziecka oraz realizować w praktyce zasadę ochrony jego dobra. Dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską do pełnoletności tj. ukończenia 18 roku życia. Instytucja władzy rodzicielskiej ma służyć przede wszystkim ochronie dobra dziecka. W sytuacji, gdy przez patologię w środowisku rodzinnym, nieudolność wychowawczą rodziców bądź w sytuacji kryzysowej, dobro to jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcjonalną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną. Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwyciężanie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Podstawy prawne realizacji Programu

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 3) Ustawa 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 4) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych;
- 5) Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- 6) Ustawa z dnia 05 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;
- 7) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;

8) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Cel Główny

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe

1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:

- a) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności;
- b) pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym;
- c) konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:

- a) objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnym na terenie placówek oświatowych;
- b) monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówkami służby zdrowia na terenie Gminy Szprotawa;
- c) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej, między innymi poprzez przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:

- a) umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę;
- b) umożliwienie rodzinom przeżywającym trudności korzystania z pomocy rodzin wspierających, które przy wsparciu asystenta rodziny pomagają w opiece i wychowywaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych;
- c) pomoc w dostępie rodzinom przeżywającym trudności do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego;
- d) pomoc w dostępie rodzinom do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.

4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących poprzez:

- a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym z placówkami służby zdrowia;
- b) motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień - współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, podjęcie terapii dla osób doznających przemocy domowej oraz kierowanie osób stosujących przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno -edukacyjnym/ programie psychologiczno – terapeutycznym, współpraca z Policją i Zespołem Interdyscyplinarnym;
- c) angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętność planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy;
- d) angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo - wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich;
- e) współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami ochrony zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym;
- f) bieżące aktualizowanie strony internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Szprotawie w zakresie miejsc i form pomocy rodzinom będącym w kryzysie.

5. Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny.

6. Podejmowanie działań profilaktycznych poprzez:

- a) udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie;
- b) udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu poprawę jakości życia rodzin oraz w programach osłonowych.

Adresaci programu

Rodziny wychowujące dzieci, zamieszkałe na terenie Gminy Szprotawa dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Źródła finansowania

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Szprotawa, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł min. funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych. Zgodnie z art. 197 oraz art. 247. ust.4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny, przy czym wysokość dotacji nie może przekroczyć 50 % wydatków przeznaczonych na realizację zadania.

Realizatorzy programu

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 zakłada tworzenie sprzyjających warunków do poprawy jakości życia dzieci i ich rodzin. Wsparcie rodziny może odnieść pozytywny skutek wówczas, gdy zostaną stworzone warunki do wyeliminowania negatywnych czynników zakłócających jej rozwój. Niezbędne jest zatem, systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny aktywnie włączyć się instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny.

Lp.	Instytucja:	zadania / zakres współpracy
1.	Urząd Miejski w Szprotawie	Wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodzin w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny. Poprawa warunków mieszkaniowych – dysponowanie lokali socjalnych i komunalnych.
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu	Udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo -wychowawczych. Udzielanie wsparcia osobom usamodzielnionym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze. Podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty”.
3.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Szprotawie	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta rodziny. Poprawa funkcjonowania rodziny w sferze socjalno – bytowej – zabezpieczenie podstawowych potrzeb. Zapewnienie infrastruktury i dostępności w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego.

		Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie oraz umożliwienie wyjścia z zaistniałego kryzysu. Rozwijanie aktywnych form integracji społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty”
4.	Zespół Interdyscyplinarny w Szprotawie	Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Podejmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych i dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej. Podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Realizacja programów osłonowych w ramach wspierania jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy domowej.
5.	Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Burmistrzu Szprotawy.	Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinnym oraz osobom doznającym przemocy domowej dostępu do konsultacji i specjalistycznych form wsparcia. Inicjowanie i wspieranie realizacji programów przeciwdziałających patologii – profilaktyki uzależnień Finansowanie organizacji wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży oraz prowadzenie świetlic środowiskowych, placówek wsparcia dziennego. Podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieska Karta”.
6.	Sąd Rejonowy w Żaganiu	Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.
7.	Kuratorzy służby sądowej przy Sądzie Rejonowym w Żaganiu do wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich.	Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu. Podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieska Karta”.
8.	Szkoły-Palcówki Edukacyjne	Podniesienie kompetencji i umiejętności wychowawczych oraz opiekuńczych rodziców i opiekunów prawnych dzieci. Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych. Propagowanie i inicjowanie działań na rzecz wspierania rodziny w wychowywaniu dzieci. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci – zajęcia terapii pedagogicznej, socjoterapeutycznej, prowadzenie zajęć wyrównawczych. Podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieska Karta”.
9.	Komisariat Policji w Szprotawie	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzicom na terenie Gminy Szprotawa. Podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieska Karta”. Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.
10.	Szprotawski Dom Kultury	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez kulturę, sztukę i zajęcia ruchowe. Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych mających na celu rozwijanie pasji, zainteresowań i talentów.
11.	Zakłady Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Szprotawie	Opieka i profilaktyka zdrowotna. Podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieska Karta”
12.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Szprotawie	Umożliwienie rodzinom z dziećmi korzystanie ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego, logopedycznego. Propagowanie i inicjowanie działań na rzecz wspierania rodziny w wychowywaniu dzieci.
13.	Organizacje Pozarządowe i inne	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz podejmowanie aktywności

	podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.	dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej. Wsparcie finansowe i rzeczowe dla rodzin. Wspieranie działań w zakresie realizowania programów na rzecz rodziny oraz upowszechniania pozytywnych wzorów funkcjonowania rodziny.
--	--	--

Monitorowanie programu

Koordynatorem Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2023-2025 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Szprotawie. W terminie do 31 marca każdego roku Ośrodek Pomocy Społecznej przedstawi Radzie Miejskiej w Szprotawie roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawi potrzeby związane z realizacją zadań.

Uzasadnienie

Obowiązek opracowania trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny wynika z art.176 pkt.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ostatni Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 został uchwalony Uchwałą Nr XVII/119/2019 z dnia 30 grudnia 2019r. w sprawie opracowania kolejnego programu jest odpowiedzią na obowiązek nałożony na gminy w/w ustawą.

Każdy podmiot będący realizatorem zadań w ramach Programu Wspierania Rodziny planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Źródła finansowania zadań realizowanych przez gminę Szprotawa i jej jednostki na 2023 rok określone są w uchwale budżetowej na rok 2023. Zgodnie z art. 197 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej istnieje możliwość otrzymania dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej do wysokości 50 % wydatków przeznaczonych na realizację zadania.

Na realizację Programu w roku 2023 przewidziano w budżecie środki finansowe: Rozdział 85504 – wspieranie rodziny: 51 849,00 zł.

Wydatki poniesione na realizację zadań w 2023 roku będą podstawą do określenia rzeczywistych kosztów i zaplanowania budżetu na lata 2024 – 2025.

Opracował:

Tadeusz Pozaroszczyk

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Szprotawie

Szprotawa dnia: 16.11.2023r.

KIEROWNIK
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
mgr Tadeusz Pozaroszczyk

BURMISTRZ
Mirosław Gąsik